

Rezoluce IX. Sjezdu ČMKOS

Stanovisko odborových svazů sdružených v ČMKOS k záměru zhoršit postavení a pracovněprávní ochranu českých zaměstnanců

Odmítáme destrukci zákoníku práce a legalizaci švarcsystému kvůli platformové práci

Pracovní právo historicky vzniklo s cílem chránit slabší stranu pracovněprávního vztahu – zaměstnance. I v současné době převratných změn forem a organizace práce, spojených s využíváním nových informačních technologií a umělé inteligence, zůstává ochranná role pracovního práva jeho nejdůležitější funkcí.

Opakovaně to potvrzují i české soudy - Nejvyšší soud a Nejvyšší správní soud. Například Nejvyšší soud reflektuje změny práce spojené s digitalizací a novými technologiemi, tedy i platformovou prací, ale výslovně zdůrazňuje, že ochrana slabší strany zůstává nadčasová a platí i v době technologických změn. Modernizace nemůže znamenat méně ochrany. Modernizace znamená férové podmínky pro všechny.

Hlavním smyslem a povinností odborů je vystupovat proti všem snahám pracovní právo a ochranu zaměstnanců oslabit. A právě k takové vážné situaci nyní dochází.

Nebezpečné změny v zákoníku práce

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) poslalo do připomínkového řízení návrh zákona o platformové práci. Pod záminkou implementace evropské směrnice a modernizace trhu chystá zásahy do zákoníku práce a zákona o zaměstnanosti, které jsou podle odborů velmi nebezpečné a vyvolávají oprávněné obavy z legalizace švarcsystému.

Proč vzniká obava z legalizace a rozšíření švarcsystému?

Vláda chce do zákoníku práce prosadit zásadní změnu definice závislé práce zaměstnance. Vládní návrh zákona doslova bourá to, jak dosud stát chránil závislou práci před jejím zastíráním.

Dosud stojí závislá práce na čtyřech pilířích:

- osobní výkon práce,
- vztah nadřízenosti a podřízenosti,
- práce jménem zaměstnavatele,
- práce podle pokynů zaměstnavatele.

Návrh nyní ponechává jen dva: vztah nadřízenosti/podřízenosti a výkon práce jménem zaměstnavatele. Nadřízenost a podřízenost přitom nově definují znaky: zaměstnanec pracuje pod dohledem, zaměstnavatel ho organizuje, pracuje v pracovní době. Kvalifikovaní zaměstnanci, u kterých se předpokládá samostatnost, tak z nové definice zaměstnance vypadávají. Pokud firma dodá švadleně, technologovi nebo IT pracovníkovi smlouvu na IČO, kde bude napsáno, že si čas i práci organizují sami, stát nad tím zavře oči.

Tím se dramaticky mění prostor, jak odlišit zaměstnance od OSVČ. To by znamenalo, že mnoho dnešních švarcsystémových vztahů by se stalo legálními. Návrh by umožnil firmám převádět lidi na OSVČ a tím oslabil jejich ochranu.

Riziko prekarizace

Pokud by vládní návrh prošel, dopady na zaměstnance mohou být okamžité a drtivé. Každý, koho firma „dotlačí“ do práce na IČO, musí počítat s/se:

- ztrátou ochrany před okamžitým vyhazováním,
- zánikem garance minimální mzdy a příplatků,
- neexistencí limitů pracovní doby – práce „od nevidím do nevidím“ se stane normou,
- koncem práva na placenou dovolenou, nemocenskou či ošetřovné,
- ztrátou nároků na odškodnění při pracovních úrazech a nemocech z povolání,
- pádem do chudoby ve stáří kvůli minimálním odvodům na důchod.

Odborové svazy upozorňují, že stát má lidi v práci chránit, a ne otevírat dveře k legalizaci švarcsystému. Jde o šití zákonů na míru platformám za cenu ohrožení zaměstnanců ČR. Snahou předkladatele prý bylo zachovat flexibilitu, kterou pracovníci platformám chtějí, a touto minimalistickou transpozicí „nekomplikovat podnikatelům život“.

Jak se s implementací směrnice vyrovnalo Rakousko, Německo nebo Dánsko?

- Ani jedna země neoslabuje definici závislé práce kvůli platformám.
- Všechny země chrání zaměstnance před falešnou OSVČ – každá jiným způsobem.
- Směrnice EU je chápána jako nástroj proti falešným OSVČ, nikoli jako příležitost k jejich legalizaci.
- V těchto zemích se platformy přizpůsobují systému, ne systém platformám.

Český návrh jde bohužel přesně opačným směrem.

Rozpor s programovým prohlášením vlády

Odborové svazy upozorňují, že vláda ve svém programovém prohlášení nepočítala s prekarizací práce ani s legalizací švarcsystému.

Naopak s velkou slávou ohlásila vznik elitního kontrolního komanda KOBRA 26 pro boj s nelegálním zaměstnáváním. Pod tlakem digitálních platform však nyní připravuje legislativu, která dosavadní pojetí švarcsystému a závislé práce drasticky oslabuje a firmám otevírá dveře k legálnímu obcházení odvodů do státního rozpočtu. Z ochrany trhu práce se tak stává fraška.

Odborové svazy zásadně odmítají:

Šití zákonů na míru platformám za cenu ohrožení ostatních zaměstnanců ČR. Upozorňují, že stát má lidi v práci chránit, a ne otevírat dveře k legalizaci švarcsystému.

Odborové svazy požadují:

Zachovat stávající definiční znaky závislé práce, se kterými stabilně pracují soudy. Oddělit implementaci směrnice od změn zákoníku práce.

I v době platform, algoritmů a umělé inteligence zůstává člověk v práci stále tou slabší stranou. Flexibilita práce nesmí být vykoupena ztrátou ochrany.

Návrh zpracovaný několika členskými svazy